

ЗАНЯТТЯ № 16

Тема: Симптоми та синдроми при анеміях, гемобластозах. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів ендокринної та кровотворної систем.

1. Актуальність теми: синдром анемії є проявом і ускладненням низки захворювань і негативно впливає на функціональний стан всіх органів і систем організму. Серед захворювань системи крові важливе місце займають лейкози. Ця група захворювань має велике соціальне значення, бо смертність від них складає близько 6-10% у дорослих, що гинуть від злоякісних новоутворень і близько 50% у дітей. Лейкоз виявився “точкою росту” всієї проблеми раку в цілому, і успіхи у вивченні лейкозів і боротьби з ними можуть бути поширені на інші форми злоякісних пухлин. Не випадково в міжнародній співпраці вчених лейкози вибрані одним з центральних об’єктів досліджень.

У зв’язку з цим величезне значення має вміння лікарів обстежувати пацієнтів з захворюваннями системи кровотворення, своєчасно ставити правильний діагноз та ефективно проводити лікувально-профілактичні заходи.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- анатомію органів кровотворення й нормальний склад крові та кісткового мозку;
- схему нормального кровотворення й фізіологію крові в нормі;
- види патологічного кровотворення;
- методи клінічного обстеження хворих з захворюваннями системи кровотворення;
- діагностичне значення лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих при патології системи кровотворення;
- класифікацію анемії та гемобластозів;
- симптоматику захворювань органів кровотворення;
- план і методи обстеження хворих з захворюваннями системи кровотворення;
- методику й техніку проведення загального аналізу крові й стерильної пункції;
- основні принципи невідкладної допомоги у разі виникнення кровотечі у хворих з патологією кровотворної системи.

Вміти:

- зібрати анамнез;
- провести загальний і детальний огляд хворих з патологією системи кровотворення;

- провести пальпацію лімфатичних вузлів, печінки та селезінки;
- інтерпретувати результати загального аналізу крові, рівня заліза в сироватці крові, біопсії лімфатичного вузла.

Оволодіти:

- навичками самостійного клінічного обстеження хворих з анеміями та гемобластозами;
- інтерпретацією даних лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих з даною патологією;
- навичками розпізнавання симптомів та синдромів даної патології.

3. Виховна ціль: полягає у підкресленні студентам актуальних проблем гематології з метою переконання їх у необхідності засвоєння навичок обстеження хворих і своєчасної діагностики захворювань кровотворної системи. На занятті наголошується важливість дотримання засад медичної етики та деонтології в процесі догляду за гематологічними хворими, формування високого професіоналізму, професійної відповідальності. Пропагуються новітні досягнення вітчизняних вчених у галузі гематології.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- гістологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- променева діагностика.

Наступні дисципліни:

- внутрішні хвороби;
- клінічна імунологія;
- загальна гігієна;
- поліклінічна справа;
- сімейна медицина;
- фармакологія;
- соціальна медицина, економіка та організація охорони здоров'я.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- методи обстеження хворих із захворюваннями системи кровотворення;
- методи обстеження хворих із захворюваннями травної системи;
- синдроми захворювань стравоходу, шлунка і кишок;
- синдроми захворювань печінки;
- синдроми захворювань сечовидільної системи.

5. Зміст теми заняття:

1. Анемії.
 - 1.1. Визначення та сучасна класифікація анемії за патогенезом і колірним показником.
 - 1.2. Основні лабораторні критерії анемії.
 - 1.3. Основні клінічні симптоми анемії.
 - 1.4. Клінічні особливості різних видів анемії.
 - 1.4.1. Анемії внаслідок крововтрат.
 - 1.4.2. Залізодефіцитні анемії.
 - 1.4.3. В₁₂-фолієводефіцитна анемія.
 - 1.4.4. Гемолітичні анемії.
2. Гемобластози.
 - 2.1. Класифікація гемобластозів.
 - 2.2. Гострі лейкози.
 - 2.3. Хронічні лейкози.
 - 2.3.1. Хронічний мієлолейкоз.
 - 2.3.2. Хронічний лімфолейкоз.
 - 2.3.3. Лімфогранулематоз (хвороба Годжкіна). Негоджкінські лімфоми.
 - 2.3.4. Еритремія (хвороба Вакеза).
 - 2.3.5. Мієломна хвороба (хвороба Рустицького-Калера).

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (10 % часу).

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Контроль вихідного рівня знань.

Основний етап (75 % часу).

1. Самостійна робота студентів у палатах: розпитування тематичних хворих, загальний і детальний огляд, повне обстеження по системах органів.

2. Ознайомлення студентів з результатами лабораторно-інструментальних обстежень хворого за даними історій хвороби.

3. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів ендокринної та кровотворної систем.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок. Аналіз результатів проміжного контролю засвоєння знань з синдромів ендокринної та кровотворної систем.

Контрольні питання:

1. Основні клінічні прояви синдрому анемії.
2. Лабораторні ознаки анемії.
3. Який механізм розвитку нестачі заліза в організмі та виникнення залізодефіцитної анемії?
4. Які основні клінічні прояви сидеропенічного та загальногіпоксичного синдромів при залізодефіцитній анемії? Лабораторні критерії залізодефіцитної анемії
5. Які клінічні синдроми характерні для В₁₂ (фолієво)- дефіцитної анемії?
6. Які симптоми ураження нервової системи характерні для перніціозної анемії?
7. Характерні зміни в картині крові за наявності анемії Аддісона-Бірмера.
8. На підставі якого дослідження можна верифікувати діагноз залізодефіцитної анемії?
9. Особливості клінічної картини і діагностичні критерії гемолітичних анемій.
10. Що таке лейкомічний провал (зяяння) і коли він спостерігається?
11. Що таке лейкомоїдна реакція?
12. Які розрізняють лейкози в залежності від кількості лейкоцитів у периферичній крові?
13. Які симптоми характерні для хронічного мієлолейкозу?
14. Картина периферичної крові при хронічному мієлолейкозі.
15. Клінічні особливості хронічного лімфолейкозу.
16. Що таке тіні Боткіна-Гумпрехта?
17. Основні клінічні прояви лімфогранулематозу.
18. Діагностичне значення клітин Штернберга-Березовського.

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Діагностичне значення загального аналізу крові.

2. Методи дослідження хворих із захворюваннями крові.
3. Основні синдроми при ураженні системи крові.
4. Гострий та хронічний лейкози.
5. Хвороба Вакеза.
6. Лімфома Годжкіна.
7. Діагностичне значення пункції кровотворних органів.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 461–480.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 461–480.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. – К.: Здоров'я, 2004. – С.428–442.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 224–329 пит. (система крові).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – 1-е вид. – К.: Здоров'я, 2000. – С.429-447.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.
7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.
8. Новосад А.Б., Буфан М.М., Короткий В.В. Навчальна історія хвороби. Методичні вказівки для студентів III курсу медичного факультету. – Львів, 2019. – 20 с.
9. Короткий В.В., Новосад А.Б. Комп'ютерні тести з пропедевтики внутрішніх хвороб. – Київ: Здоров'я, 2001. – с. 127-132.